

“Aizkustinošs, mūžīgs, neparasts milasstāsts.”

Financial Times

“Mārtins Eimiss reiz jautāja: “Kurš gan vēl bez Tolstoja ir spējis aprakstīt tik dziļu laimi, ka tā strāvo no grāmatas lappusēm?” Brīnumainā kārtā Hanjai Janagiharai tas ir izdevies: negaidīti, bet vis-saviļņojošākās ainas romānā “Mazliet dzīvības” ir tās, kurās redzam maigumu, nevis vardarbību, – tās, kurās Džūds izjūt draugu labestību un atbalstu [..]. “Mazliet dzīvības” ir pamatīgs, nesaisināms darbs, un, lai gan savā būtībā grāmata ir drūma un satricinoša, tajā slēpjas arī daudz skaista.”

New Yorker

““Mazliet dzīvības” aktualizē jautājumus par cilvēcību, eitanāziju, psihiatriju un daudziem Rietumu pasaulē valdošiem aizspriedumiem [..]. Šī ir smaga lasāmviela, taču pēcāk tava sirds – tāpat kā Grinčam – būs kļuvusi mazliet iejūtīgāka.”

Observer

“Janagihara skaidri un precīzi ataino aklas ambīcijas, darba un naudas sniegto mierinājumu un to, kā dzīves nomocīti un sāpināti cilvēki cenšas ar to aizlāpīt plaisas savā sirdī [..]. Nav otras tādas grāmatas kā “Mazliet dzīvības” [..]. Tā ir absolūti neaizmirstama.”

Independent on Sunday

“Cik bieži gadās lasīt līdz asarām satricinošu romānu, kas tomēr sniedz tik daudz atklāsmju par cilvēcību un iejūtību, ka šķiet – caur lappusēm tevi uzrunājis kāds augstāks spēks? Janagiharas pārsteidzošais, satraucošais otrais romāns [...] izpēta tēlu bagātīgo iekšējo pasauli līdz pašiem sirds dziļumiem [...]. Saut šo grāmatu par meistardarbu nebūs pārspilēti, gluži pretēji – ar šo vārdu tai ir par maz.”

San Francisco Chronicle

“Romāna “Mazliet dzīvības” kodolu veido pasaka par labo un ļauno, mīlestību un cietsirdību, cerību un bezcerību. Janagiharas aprakstīto dzīves nežēlību pārspēj tikai neatlaidība, ar kādu viņa meklē atbildi.”

The Economist

“Bez bailīga... Patiesi svaiga un uzdrīkstēšanās pilna literatūra.”

Australian

“Ik pa laikam izdodas atrast romānu, kas tik pilnīgi piesaista uzmanību, ka nav iespējams domāt ne par ko citu vēl ilgi pēc tam, kad tas ir izlasīts.”

Sydney Morning Herald

“Īpaša grāmata [...]. Romāns “Mazliet dzīvības” ir apzināti rakstīts kā daiļliteratūra, nevis reālistisks darbs [...] un tāpēc atstāj jo lielāku iespaidu uz lasītāju. Tā paustās patiesības ir satriecošas un atmiņā paliekošas.”

Evening Standard

“Neaptverami aizraujoša grāmata. “Mazliet dzīvības” brīnišķīgi romantiskais un dažviet sirdi plosošais stāsts dienu pēc dienas neļāva man atrauties no lasīšanas līdz pat rīta gaismai.”

Edmunds Vaits

““Mazliet dzīvības” izklāsta Džūda dzīvesstāstu, un ikkatru lapusi šajā graužošajā, emocionāli izsmeļošajā un dīvaini iedvesmojošajā darbā piepilda viņa izjustās skumjas [..]. Ārkārtīgi saistoša grāmata.”

Daily Express

“Drūms, taču skaists stāsts par mīlestību un draudzību [..]. Savulaik esmu izlasījis daudz emocionāli iztukšojošu grāmatu, taču pieaugušā vecumā tikai “Mazliet dzīvības” [..] ir izdevies mani saraudināt [..]. Šajā romānā ir ietvertas teju vai nepanesamas, taču dziļi patiesas atziņas: cerība nav neierobežota un pat ar mīlestību – lai arī cik īsta un brīvi dāvāta tā būtu – reizēm nepietiek. Šī grāmata lika man saprast, cik žēlsirdīgi pārsvarā ir pat visdrūmākie daiļliteratūras darbi; un spēja skaisti rakstīt arī par tik baisām tēmām apliecina Janagiharas talantu.”

Los Angeles Times

“Daiļliteratūra jo sevišķi iepriecina ar to, ka izcils autors spēj vienā mirklī izmainīt literāro pasauli [..]. Janagiharas apjomīgais otrais romāns neapšaubāmi apliecina, ka viņa ir kļuvusi par vienu no “lielajiem” amerikāņu rakstniekiem. Šajā monumentālajā darbā gudri un asredzīgi tiek iztīrāta traumatiska pagātne un draudzības saites, un visas grāmatas, kas turpmāk skars šos tematus (un tādu būs daudz), tiks salīdzinātas ar šo.”

Wall Street Journal

“Ietilpīga un spēcīga grāmata [..], mēroga un dziļuma ziņā pielīdzināma nesen sarakstītajiem Donnai Tartai un Elizabetes Gilbertas darbiem. Romāns “Mazliet dzīvības” te iedzen lasītāju izmisumā, te emocionāli iztukšo un iztīrā neērtus jautājumus par indivīda tuvo un mīļo cilvēku atbildības nastu un to, cik neauglīgi reizēm ir “būt savam brālim par sargu”. Šie jautājumi, kā arī Janagiharas smalki izstrādātie tēli ielauzīsies pat jūsu sapņos.”

Boston Globe

HANYA YANAGIHARA

A

LITTLE

LIFE

HANJA JANAGIHARA

MAZLIET DZĪVĪBAS

No angļu valodas tulkojusi

Laura Dreīže

821.111(73)-31

Ja 470

Hanya Yanagihara

A LITTLE LIFE

Copyright © 2015 by Hanya Yanagihara

Book design by Maria Carella

Cover design by Cardon Webb

Cover photograph: *Orgasmic Man* by Peter Hujar © 1987 The Peter Hujar Archive LLC.

Courtesy Pace/MacGill Gallery, New York and Fraenkel Gallery, San Francisco

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.1 pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums Laura Dreize, 2021

© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, Apgāds Zvaigzne ABC, 2021
ISBN 978-9934-0-8397-6

*Džaredam Holtam –
ar draudzību un mīlestību*

Saturs

I	LISPENARDSTRĪTA	11
II	POSTCILVĒKS	93
III	GRIMS	225
IV	VIENĀDĪBAS AKSIOMA	297
V	LAIMĪGIE GADI	437
VI	DĀRGO BIEDR!	641
VII	LISPENARDSTRĪTA	715

[I]

Lispenardstrīta

1

VIENPADSMITAJĀ DZĪVOKLĪ atradās tikai viens skapis, taču tur bija bīdāmās stikla durvis, kas veda uz nelielu balkonu; no tā otrpus ielai varēja redzēt vīrieti, kurš sēdēja ārā vienā T kreklā un šortos, lai gan bija oktobris, un smēķēja. Vilems sveicienā pacēla roku, bet vīrs nepamāja preti.

Kad Vilems iegāja guļamistabā, Džūds spēlējās ar skapja durvīm, bīdīdams tās vaļā un ciet. – Te ir tikai viens skapis, – viņš paziņoja.

– Tas nekas, – Vilems atteica. – Man tik un tā nav, ko tur likt.

– Man tāpat. – Viņi sasmaidījās. Draugiem nopakaļ istabā ienāca nekustamā īpašuma aģente. – Mēs ņemsim dzīvokli, – Džūds viņai teica.

Taču aģentes kabinetā abiem tika paziņots, ka viņi tomēr nevarēs noīrēt šo dzīvokli. – Kāpēc ne? – Džūds jautāja.

– Jūsu ienākumi nav pietiekami, lai nosegtu sešu mēnešu īres maksu, turklāt jums nav nekādu iekrājumu, – aģente negaidīti strupi atbildēja. Viņa bija pārbaudījusi abu kredītvēsturi un bankas kontus un visbeidzot sapratusi, ka ar šiem pušiem vecumā mazliet vīrs divdesmit, kuri nav pāris, taču grib noīrēt vienistabas dzīvokli neizteiksmīgā (tomēr dārgā) Divdesmit piektās ielas rajonā, kaut kas nav lāgā. – Vai ir kāds, kurš varētu parakstīties kā jūsu galvotājs? Priekšnieks? Vecāki?

– Mūsu vecāki ir miruši, – Vilems steidzās paskaidrot.

Aģente nopūtās. – Tādā gadījumā iesaku jums samazināt prasības. Neviena labi uzturētas ēkas pārvaldnieks nepiekritīs pieņemt īrniekus ar jūsu finanšu stāvokli. – Tad viņa strauji piecēlās un pameta zīmīgu skatienu uz durvīm.

Kad abi atstāstīja notikušo Džeibijam un Malkolmam, draugi pārvērtā to jokā: uz dzīvokļa grīdas uzradās iztēloti peļu spiru raksti, vīrs

pāri ielai tikpat kā izrādīja savus dotumus, un aģente noteikti sapīka, jo Vilems nebija atbildējis viņas flirtēšanas mēģinājumiem.

– Kurš gan vispār grib dzīvot Divdesmit piektās ielas un Otrās avēnijas krustojumā? – Džeibijs jautāja. Viņi sēdēja *Pho Viet Huong* ēstuvē Ķīniešu kvartālā, kur divreiz mēnesī mēdza kopā vakariņot. Ēdiens tur nebija sevišķi labs – nūdeļu zupa bija savādi cukuraina, laima sula atgādināja ziepes, un vismaz vienam no viņiem pēc maltītes vienmēr sametās slikti –, tomēr draugi arvien nāca šurp gan ieraduma, gan nepieciešamības dēļ. *Pho Viet Huong* ēstuvē par pieciem dolāriem varēja dabūt bļodiņu zupas vai sviestmaizi; uzkodas maksāja astoņus līdz desmit dolārus, taču porcija bija pietiekami liela, lai pusi varētu pietauptīt nākamajai dienai vai arī notiesāt vēlāk vakarā. Vienīgi Malkolms nekad neapēda visas uzkodas un arī neglabāja tās priekšdienām; paēdis viņš nolika šķīvi galda vidū, lai Vilems un Džeibijs, kuri vienmēr bija izsalkuši, varētu pieveikt atlikumu.

– Protams, mēs negribam dzīvot Divdesmit piektās ielas un Otrās avēnijas krustojumā, Džeibij, – Vilems pacietīgi paskaidroja, – bet īsti nav izvēles. Mums nav naudas, vai atceries?

– Nesaprotu, kāpēc nepaliekat vecajā vietā, – Malkolms ierunājās; Vilems un Džeibijs skatījās, kā viņš šķīvi biksta sēnes un tofu. Viņš vienmēr pasūtīja vienu un to pašu: austersēnes un sautētu tofu sīrupainā, brūnā mērcē.

– Nu, es nevaru palikt, – Vilems atteica. – Vai aizmirsi? – Pēdējo triju mēnešu laikā viņš bija to skaidrojis Malkolmam vismaz desmit reizi. – Dzīvoklī apmetīsies Merita puisis, tāpēc man jāizvācas.

– Bet kāpēc jāizvācas tieši tev?

– Tāpēc, ka īres līgums ir noformēts uz Merita vārda, Malkolm! – Džeibijs neizturēja.

– Ā, – Malkolms novilkā un aplūsa. Viņš bieži piemirsa sīkumus, kurus pats uzskatīja par nenozīmīgiem, taču neņēma ļaunā nepacietību, ko citos izraisīja viņa aizmāršība. – Nuja. – Puisis pastūma sēnes uz galda vidū. – Bet tu, Džūd...

– Es nevaru mūžīgi dzīvot pie tevis, Malkolm. Pienāks brīdis, kad tavi vecāki mani piežmiegs.

– Maniem vecākiem tu ļoti patīc.

– Tas ir jauki no tavas puses, bet, ja neizvāksos – un jau drīz –, es viņiem vairs nepatikšu.

No četrtnes tikai Malkolms dzīvoja mājās, un Džeibijs mēdza skandināt: ja viņam būtu tādas mājas kā Malkolmam, arī viņš nekur nepārceltos. Nevarētu teikt, ka Malkolma nams būtu grandiozs – patiesībā tas bija apskretis un slikti uzturēts, un, slidinot plaukstu pār kāpņu margām, Vilems reiz bija ierāvis rokā skabargu –, taču tas bija liels: īsta Augšistsaidas privātmāja. Malkolma trīs gadus vecākā māsa Flora nesen bija izvākusies no pagrabstāva istabām, un Džūds īslaicīgi bija ieņēmis viņas vietu. Bija paredzēts, ka ar laiku Malkolma vecāki pārbūvēs šīs telpas, lai pielāgotu tās mātes literārās aģentūras vajadzībām, un tas nozīmēja, ka Džūdam (kuram jau tāpat bija pārāk grūti nokāpt pa kāpnēm) jāmeklē pašam savs dzīvoklis.

Bija tikai pašsaprotami, ka viņš dzīvos kopā ar Vilemu; jau koledža viņi bija bijuši istabas biedri. Pirmajā kursā četrtnē bija mitinājusies dzīvoklī ar dobu betona bloku sienām; tur bija dzīvojamā istaba ar viņu rakstāmgaldiem, krēsliem un dīvānu, ko Džeibija tantes bija atsūtījušas kravas furgonā, un vēl viena krietni mazāka telpa, kurā tika novietotas divas divstāvu gultas. Istabiņa bija tik šaura, ka Malkolms un Džūds, gulēdami apakšējos stāvos, varēja pasniegties un sadoties rokās. Vienas gultas stāvus bija ieņēmuši Malkolms un Džeibijs, otras – Džūds un Vilems.

– Melnie pret baltajiem, – Džeibijs mēdza teikt.

– Džūds nav baltais, – Vilems iebilda.

– Un es neesmu melns, – Malkolms papildināja drīzāk tāpēc, lai pakaitinātu Džeibiju, nevis tādēļ, ka pats tā uzskatīja.

– Nu ko, – Džeibijs noteica, ar dakšiņas zariem pavilkdams tuvāk sēņu šķīvi, – es piedāvātu jums abiem palikt pie manis, bet, manuprāt, jums tur ellīgi riebtos. – Viņš dzīvoja plašā, piedrazotā augšstāva dzīvoklī Mazajā Itālijā; tur netrūka jocīgu gaitenju, kas beidzas tukšos savādas formas strupceļos un puspabeigtās istabās ar līdz galam nenopaktelētām sienām. Mitekļis piederēja citam viņu paziņam no koledžas laikiem. Ezra bija mākslinieks, turklāt slihts mākslinieks – tomēr, kā Džeibijs mēdza atgādināt, viņam nemaz nebija jābūt labam, jo Ezram visā mūžā nebūs jāstrādā nevienu pašu dienu. Un ne tikai viņam – arī Ezras bērņubērņiem nebūs jāstrādā. Viņa dzimta paaudzū paaudzēs varēs radīt draņķīgu, nepārdodamu, bezjēdzīgu mākslu, bet, kad vien gribēs, tik un tā spēs iegādāties vislabākās eļļas krāsas un nepraktiskus, lielus dzīvokļus Manhetenas centrā, kurus sabojāt

ar nepārdomātiem pārbūves lēmumiem. Un, kad viņiem aprieksies mākslinieku dzīve – Džeibijs bija pārliecināts, ka Ezru kādudien gaida tieši tāda nākotne, – atliks tikai piezvanīt ieguldījumu fonda grāmatvedim un izņemt milzu žūksni skaidras naudas: tik daudz, cik četrotnei (nu, varbūt izņemot Malkolmu) neredzēt visas dzīves laikā. Tomēr Ezra bija vērtīgs paziņa – ne tikai tāpēc, ka ļāva Džeibijam un dažiem citiem skolas draugiem palikt savā dzīvoklī (parasti dažādos tā nostūros bija ievākušies četri pieci cilvēki), bet arī tādēļ, ka bija labsirdīgs un dāsns un mīļuprāt rīkoja lepnas ballītes, kur par brīvu bija pieejams milzum daudz ēdiena, narkotiku un alkohola.

– Paga! – Džeibijs nolika irbulišus. – Tikko iedomājos: viena no žurnāla darbiniecēm izīrē savas tantes dzīvokli. Nu, pie paša Ķīniešu kvartāla.

– Cik par to jāmaksā? – Vilems painteresējās.

– Droši vien necik – viņai nebija ne jausmas, cik daudz prasīt. Un viņa grib tur iekārtot kādu, kuru pazīst.

– Vai tu varētu aizlikt par mums labu vārdu?

– Vēl labāk – es varu jūs iepazīstināt. Vai rīt atnāksiet uz biroju? Džūds nopūtās. – Es netikšu. – Viņš paskatījās uz Vilemu.

– Neraizējies, es tikšu. Cikos?

– Droši vien ap pusdienlaiku. Vienos?

– Es būšu.

Vilems joprojām bija izsalcis, tomēr ļāva Džeibijam apēst atlikušās sēnes. Viņi vēl kādu brīdi šeit uzkavējās; Malkolms reizēm pasūtīja maizeskoka augļu saldējumu (vienīgo nemainīgi gardo ēdienu no visiem), notiesāja divus kumosus un atdeva pārējo Vilemam un Džeibijam. Tomēr šoreiz saldējums izpalika, tā nu draugi palūdza atnest rēķinu, kuru rūpīgi izpētīja un sadalīja dolāru pēc dolāra.

Nākamajā dienā Vilems devās pie Džeibija uz darbu. Viņš strādāja neliela, taču ietekmīga žurnāla reģistratūrā Soho; izdevums atspoguļoja mākslas norises pilsētas centrā. Darbavieta bija stratēģiski izvēlēta, un kādu vakaru Džeibijs izklāstīja Vilemam savu plānu: mēģināt iedraudzēties ar vienu no redaktoriem un pierunāt uzrakstīt par

Džeibiju žurnālā. Viņš lēsa, ka mērķa sasniegšanai būs nepieciešami aptuveni seši mēneši; vēl bija atlikuši trīs.

Darbalaikā Džeibijs vienmēr izskatījās viegli izbrīnīts: gan par to, ka vispār ir jāstrādā, gan arī par to, ka neviens vēl nav atzinis viņa ārkārtīgi lielo ģenialitāti. Džeibijs nebija labs reģistratūras darbinieks. Telefoni zvanīja gandrīz vienā laidā, bet viņš reti atbildēja; ja kāds no draugiem gribēja sazināties ar viņu (mobilie sakari šajā ēkā nebija sevišķi labā līmenī), vajadzēja rīkoties pēc īpaša koda: piezvanīt, sagaidīt divus pīkstienus, nolikt klausuli un piezvanīt vēlreiz. Tomēr pat tad Džeibijs ne vienmēr reaģēja – viņa rokas bija aizņemtas zem galda, ķemmējot un pinot šķipsnu mudžekli no melna polietilēna atkritumu maisa, ko viņš turēja sev pie kājām.

Džeibijam bija, kā viņš pats mēdza teikt, “matu posms”. Viņš nesen bija nolēmis paņemt pārtraukumu no gleznošanas un tagad veidoja skulptūras no melniem matiem. Katrs no viņa draugiem bija pavadījis nogurdinošu nedēļas nogali, velkoties līdz Džeibijam uz bārdzīņu saloniem un frizētavām Kvinsā, Bruklinā, Bronksā un Manhetenā un gaidot aiz durvīm, kamēr pats mākslinieks devās iekšā palūgt īpašniekiem nogrieztas, pat no grīdas uzslaucītas šķipsnas, un pēcāk stiepjot arvien neērtāko matu maisu nopakaļ viņam pa ielu. Starp Džeibija pirmajiem veikumiem bija “Boze” – apcirpta un pārgriezta tenisbumbiņa, ko viņš bija piepildījis ar smiltīm, tad pārklājis ar limi un izvilājis matu cirtās, tā ka tās kustējās kā ūdenszāles, – un sērija “Ikdiena”: dažādi mājas piederumi (skavotājs, cepamā lāpstiņa, tējas tase), aplipināti ar matiem. Pašlaik Džeibijs strādāja pie liela mēroga projekta, par kuru runāja ļoti skopi, taču tam bija nepieciešams izķemmēt un sapīt kopā neskaitāmas šķieznas, lai izveidotu šķietami bezgalīgu, pūkainu, melnu matu virvi. Pagājušo piektdien viņš bija atvilinājis draugus ciemos, atlīdzībā par palīdzēšanu darināt pīnes piesolidams picu un alu, taču pēc vairākām stundām apnicīga darba kļuva skaidrs, ka nebūs ne picas, ne alus, tāpēc viņi devās prom mazliet saīguši, tomēr ne sevišķi pārsteigti.

Visiem matu projekts bija līdz kaklam, lai gan Džūds atšķirībā no pārējiem draugiem uzskatīja, ka skulptūras ir jaukas un kādudien tiks atzītas par nozīmīgām. Pateicībā Džeibijs bija uzdāvinājis viņam ar matiem apdarinātu suku, taču, kad paklīda runas, ka viens no Ezras tēva draugiem varētu to nopirkt, savāca velti atpakaļ (darījums tā arī